

Epilogen

Kong Magnus Hákonsson Lagabøtes landslov, utgitt ved Magnus Rindal og Bjørg Dale Spørck,
Arkivverket, *Norrøne tekster* nr. 9, Oslo 2018
Digital versjon av tekst med variantapparat, Nasjonalbiblioteket, Oslo 2020

[tall]: sidetall i 2018-utgåva
\tall\; sideskift i handskriftet
#: nytt avsnitt i handskriftet
/: linjeskift i handskriftet
<...>: manglande tekst
tekst: tilføyning
tektst: eliminerings

[1005] # Capitulus ¹

Ofan a þetta ² let Magnús konungr saman setia þat. ³ ⁴ af allum bókum ⁵ / landzsens sem honom ⁶ þotte ⁷
bæzt bera ⁸ ⁹ ¹⁰ ok for sialfr til [frosta./ þings ¹¹ ¹² ok let rita þerssa bok ¹³ ok let ¹⁴ þar upp lesa ¹⁵ ok gaf ¹⁶
þing ¹⁷ monum [þa/ bok ¹⁸ ¹⁹ ok þa rettar bót ²⁰ með ²¹ ²² sem ²³ eigi ²⁴ var ²⁵ minnzt ^[1006] ²⁶ at ²⁷ sia ²⁸
bok skal heðan af ²⁹ / ganga ³⁰ ³¹ vm allan ³² noreg ³³ ³⁴ at vskaddre ³⁵ ³⁶ [konungs domssens ³⁷ sœmd ok
³⁸ eptir ³⁹ þui^{75r\} skil orðe sem aðr er ⁴⁰ mælt ⁴¹ lizt ⁴² ⁴³ hanns ⁴⁴ rettom ⁴⁵ eptir komendom en ⁴⁶ ⁴⁷ eins/
huerium stað ⁴⁸ ⁴⁹ umbota þurfa ⁵⁰ þa skipi ⁵¹ [þa sa ⁵² suo ⁵³ at guð hafe ⁵⁴ [sœmd af ⁵⁵ / ⁵⁶ hann salo
^[1007] hiollp ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ þeir ⁶⁰ gagn ⁶¹ ⁶² sem vndir ⁶³ bua Ma ⁶⁴ ⁶⁵ ok ⁶⁶ ⁶⁷ at ⁶⁸ fleiri rettar bœtr/ finizt ⁶⁹ i
þersse bok ⁷⁰ en þær ⁷¹ einar ⁷² sem her ⁷³ ero ⁷⁴ ⁷⁵ nemdar ⁷⁶ ef ⁷⁷ skynsamer/ menn ⁷⁸ skoða með gaum
gæfe ⁷⁹ þerssa ⁸⁰ ⁸¹ ok ⁸² hina sem aðr ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ þerssvr bok var/ logtekin ⁸⁶ a frosta þingi ⁸⁷ Jons ⁸⁸ voku ⁸⁹
dag ⁹⁰ þa er liðnir ^[1008] varo ⁹¹ fra. burð ⁹² / vars. herra ⁹³ þushundrað vetra ⁹⁴ ok ⁹⁵ íi. hundrað vetra ⁹⁶ ok
⁹⁷ lxx ⁹⁸ tigur vetra ⁹⁹ / ok .ííí. ¹⁰⁰ veter. ¹⁰¹ ¹⁰² a ix. ¹⁰³ are rikis ¹⁰⁴ Magnúss ¹⁰⁵ konungs ¹⁰⁶ gefe iésús
kristr oss. ¹⁰⁷ hana ¹⁰⁸ suo ¹⁰⁹ / ¹¹⁰ [i nyt ¹¹¹ at ¹¹² föra ¹¹³ at honom se til ¹¹⁴ virðingar ¹¹⁵ þeim ¹¹⁶ til salo
hialpar ¹¹⁷ ok ¹¹⁸ amb/bunar ¹¹⁹ er gera leet ¹²⁰ ok ollum þeim er honom ¹²¹ varða ¹²² ¹²³ ollum oss ¹²⁴ til ¹²⁵
veral/legrrar ¹²⁶ ¹²⁷ farsælldar ¹²⁸ ok eilifs ¹²⁹ fagnaðar ¹³⁰ Blezsar ok varðueizlla ¹³¹ ¹³² foður ¹³³ ok/
^[1009] sonar ok heilags ¹³⁴ andda eins guðs ¹³⁵ j ¹³⁶ þriningu ¹³⁷ ok ¹³⁸ arnaðar orð ¹³⁹ ¹⁴⁰ fru. ¹⁴¹ sancte/
marie ¹⁴² ok hins hælga ¹⁴³ Olafs. konungs ok allra ¹⁴⁴ heilagra manna ¹⁴⁵ se ¹⁴⁶ með oss ¹⁴⁷ nu/ ok ¹⁴⁸
iafnan ¹⁴⁹ late guð ¹⁵⁰ oss heila ¹⁵¹ skiliazt ¹⁵² ok suo ¹⁵³ ¹⁵⁴ finnazt ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ Amen ¹⁵⁷ ¹⁵⁸

Noter:

1 Her segir at Magnús konungr let gera þessa bok ok sendi borga þings monnum (*fra oc: mgl.* Bk; 313) Ba, k; 313; Sidasto *capitulum* i bokenne Bc, g; Hin (*mgl.* Be) siðasta rettar bott Bd, e; Conclucio Bf; Hins mesta rettarbot D; Hin (*mgl.* Ge, q, s) .xij. Ec; Ge, q, s; Her segir vm skipan Magnúss konungs oc ner bokin uar logtekin Ga, b, c; Her segir ner bokin var log tækin Gl; Eftir þæta for han til gulla þings oc gaf ollum norex monum bokena siðan ær hon uar skipað 13; Þetta er ending bokarinar 45 8°; *mgl.* Bb; Ea, b, d, e; Fb, d; Gg, h, i, n, p, r, t; 343; *ikke nytt avsnitt* Fc, e; Ga, b, c *plasserer retterbøtene og epilogen etter byloven.*

2 *fra* Ofan: A ofuan Ee.

3 *mgl.* Bl; Fb; Gn; 13; 343.

4 oc skra *tilf.* 343.

5 lutum Bl; Fb; logbokom Fe; Gl.

6 *mgl.* Bc, g.

7 þøtte Bc; syndizst Fd.

8 vera Bb, c, f; Ed; *til* falla Bg; *mgl.* Gl; *fra* sem: *mgl.* Bl.

9 ok *til* falla *tilf.* Bc.

10 með (hinna *tilf.* Bf; Ed, e; Gi) bezstra (uitraztu Gi) manna raðe (*fra* með: *mgl.* Bl; Fb; Gl; 343) oc (*mgl.* Bb; 13; 313) let (*fra* oc: at Fe) hann (*mgl.* Bc, d, e, l; Ee; Fb, c, e; Gl, r, s; 45 8°; 343; *fra* let: *mgl.* Bf, g; D; Ea, b, c, d; Ga, b, c, g, h, i, n, p, q; 2; *fra* með: oc Gt) skra (skra sætia Bc, g; Eb; skrifua Ee; rita Gt; 313; 343; *fra* let: *mgl.* Ge) þessa bok *tilf.* Ba, b, c, d, e, f, g, k, l; D; Ea, b, c, d, e; Fb, c, e; Ga, b, c, e, g, h, i, l, n, p, q, r, s, t; 2; 13; 45 8°; 313; 343; meðr hinna vittrazsto manna raðe ok tillogu i landeno *tilf.* Fd.

11 gula þinghs Ba, c, d, e, g; D; Eb, c; Fb; Gb, c, e, g, l, n, q, r, s, t; 2; 13; 45 8°; borga þings Bb, l; loghþingis Bf; Ga, p; borgarþings Bk; Gh; æiðziuþings Ea, d, e; frosto þings Fc, d, e; 313; þings Gi.

12 með *tilf.* Bl.

13 *fra* ok: *mgl.* Ba, b, c, d, e, f, g, k, l; D; Fb, c, d, e; Ga, b, c, e, g, h, i, l, n, p, q, r, s, t; 2; 13; 45 8°; 343.

14 þerssa bok *tilf.* Fd.

15 a gulapingi *tilf.* Gp.

16 þar *tilf.* Ba, k; allum *tilf.* Ed; sidan *tilf.* Fe.

17 ollum Bf.

18 bockena Ba, b, c, d, e, f, g, k, l; D; Ea, b, c, d, e; Fb, c, e; Ga, b, c, e, g, h, i, l, n, p, q, r, s, t; 2; 13; 45 8°; 313; 343.

19 þeim sem varo a þinginu *tilf.* Bf.

20 þar *tilf.* Ba, b, c, d, e, g, k, l; D; Ea, c; Fb, c; Ga, b, c, e, g, h, i, l, n, p, q, r, s, t; 45 8°; 343.

21 *mgl.* Bf; Eb; Fd; 2.

22 þuí *tilf.* 13.

23 *mgl.* 45 8°.

24 engu Bd, e.

25 er Ba, b, c, d, e, f, g, k, l; D; Ea, b, c, d, e; Fb, c, d; Ga, b, c, e, g, h, i, l, n, p, q, r, s, t; 2; 13; 313; 343.

26 af ollum *tilf.* Fd.

27 þessar rettar bøtr oc *tilf.* Gg.

28 su Bl; sa D.

29 fra Fe; 313; *fra* heðan: sidæn Ed; *mgl.* Bf; Ff; Gp.
 30 standa Gh.
 31 um aldar oc (vm *tilf.* Bb, c, d, g, k; D; Ea, b, c, d, e; Fb, c, e; Ga, b, c, e, g, h, i, l, n, p, q, r, s; 13; 45 8°; 313; 343) æue *tilf.* Ba, b, c, d, e, f, g, k, l; D; Ea, b, c, d, e; Fb, c, e; Ga, b, c, e, g, h, i, l, n, p, q, r, s; 2, 13; 45 8°; 313; 343.
 32 allt Ba, f.
 33 *fra* allan: æidziuþings logh Ee; frostþings log Fc, e; 313; gula þings logh Ge, g, i, s; 2; *fra* vm: *mgl.* Bf; Ea, c, d; Gn.
 34 oc *tilf.* Ba.
 35 oskaddu Fb.
 36 ollu *tilf.* Bb; i allu *tilf.* Bc, d, e, l; Ee; Fb, c; Ge, g, l, q, s; alldre *tilf.* 343.
 37 konungsens Bg; Gi, l.
 38 *mgl.* Ba, b, c, d, e, g, k, l; Ea, b, c, e; Fb, c, d, e; Ga, b, c, e, g, h, i, l, n, p, q, r, s, t; 2; 13; 45 8°; 343.
 39 *mgl.* Bf; Ed.
 40 var Bf; Gr; 343; *mgl.* 2.
 41 saght Bf; Ed; *fra* er: segir Fd; *fra* ok eptir: *mgl.* Fe.
 42 Synizst Fd; Gt; *fra* ok: *mgl.* 313.
 43 oc *tilf.* Bd, e, f, k, l; Ee; Fb, d; Gi; 2; 343.
 44 *her er et stykke borte* 45 8°.
 45 *mgl.* Bd, l; Ea, c; Fb; Gn; 343.
 46 *mgl.* Ba, b, c, d, e, f, g, k, l; D; Gt; 343.
 47 i *tilf.* Ee, Fd; Gg, i; 2; 313.
 48 stadum Bc; Fc, e; 313; *fra* eins: æinhuærs staðar Bl; æinum huarium staðum (stað Gh) Ee; Ge, g, h, i, p, s; eins huærs staðar Fb; Gq, t; *mgl.* Ea, c; Gn, r.
 49 en *tilf.* Bb, c, d, e, g; D; Ga, b, c, e, g, h, i, n, p, q, s; enn einshuers *tilf.* Gr.
 50 þorf Fe; *fra* en: sem þesse bok þurfui (j *tilf.* Ed) æinum huarium stad nokora vmbota Bf; Ed.
 51 skifti Bc; Fe; 313.
 52 sa (*hann* Bc, d, e, f, g) þui Ba, b, c, d, e, f, g, k, l; D; Ec; Fb, c; Ga, b, c, e, g, i, l, n, p, q, r, s; 13; 343; þui Ea, b, e; Fe; Gh; *hann* Gt; þeir því 2; *mgl.* Ed; Fd; 313.
 53 *mgl.* 343.
 54 hæiðr oc *tilf.* 13.
 55 lof oc æro firir Bd; lof firir Be; hæidr af Bg.
 56 oc (en Gh; *mgl.* Bb, d, e, g; D; Ea, b, c; Ga, b, c; 2; 13) sialfar *tilf.* Ba, b, d, e, g, k; D; Ea, b, c; Ga, b, c, h, n, p; 2; 13; en *tilf.* Fb; Gi; 343; ok *tilf.* Fe.
 57 bott Gl; 2; *fra* hann: ok hans sall hiolp Ee.
 58 er gera let *tilf.* Bb.
 59 En *tilf.* Ba, d, g, k; oc *tilf.* Bb, e; Ge, g, i, q, s.
 60 en hinir Ed.
 61 uilkoste Ba, k; *fra* þeir: er vmbøter tær gaffu 313; *fra* guð: guði se til virðingar sealfum honum til salo hialpar þeim til raða ok nytsemðar Fd; *fra* hann: hans sal hiolp er um bøter þæira gagn Fe.
 62 af *tilf.* Bc, g; Ee; oc þarfynði *tilf.* Bd, e.
 63 skulu *tilf.* Ba, b, c, d, e, f, g, k, l; D; Ea, b, c, e; Fc, d, e; Ga, b, c, e, g, n, p; 13; 313; 343.
 64 *mgl.* 343.

- [65](#) þa tilf. Be.
- [66](#) mgl. Ba, k; D; Ea, b, c, d; Ga, b, c, h, p; 2; 13.
- [67](#) uera tilf. Fe; 313.
- [68](#) mgl. Bf; fra Ma: Mega ok Gi.
- [69](#) finzt 343.
- [70](#) fra i: mgl. Bf; Ed.
- [71](#) þessar Bl; Fb; 343.
- [72](#) mgl. Gi, l; 2.
- [73](#) nu Ba, b, f, k; D; Ee; 13.
- [74](#) varo tilf. Fd.
- [75](#) nu tilf. Bc, g; Fc, d, e; a tilf. Bl.
- [76](#) taldar Fd, e; Gi; 313; fra þær: nu ero vp taldar Bf; Ed; fra en þær: mgl. Gt.
- [77](#) oc Gh; er Gp.
- [78](#) mgl. 13.
- [79](#) fra gaum: gafuggæfue Ed; gøymingum Gh; fra með: mgl. Bd, l; 2.
- [80](#) fra skynsamer: hon er skoðot með skynsemd Gt.
- [81](#) bok tilf. Ba, b, f, k; Ee; Fe; 313; bokina tilf. Bl; 343.
- [82](#) mgl. Fb, d.
- [83](#) fra hina: sua su er aðr var Gt; fra þerssa: huaratveggiu Gi; mgl. Bf; Ed.
- [84](#) uar tilf. Ba, b, c, d, e, g, k, l; D; Ea, b, c, e; Fc, e; Ga, b, c, e, g, h, l, n, p, q, r, s; 2; 13; 313; var oc þæssa bokena tilf. Fb, d; var firir. Explicit liber iste tilf. 343.
- [85](#) nytt avsnitt Fb; 343.
- [86](#) þing tækin 13.
- [87](#) fra frosta: gula þingi Ba, c, d, e, g; D; Eb, c; Fb; Ga, b, c, e, g, i, l, n, p, q, r, s, t; 2; 13; borgha (borgar Bk; Gh) þingi Bb, k, l; Gh; æiðzsiua þingi Ea, e; frosto þingi Fc, d, e; fra a: mgl. Bf; Ed.
- [88](#) petærs Bk; Botolfs Gh.
- [89](#) mæssu Bl; Fb.
- [90](#) fra jons: .vj. nattom firir mariu messo sidare Ee.
- [91](#) fra er: lidit var Bb, f.
- [92](#) burðar tið Ba, k; Ed; Fb; hingat burð Bl; burðar tima 2.
- [93](#) iesú krist tilf. Ba, b, c, d, e, f, g, k, l; D; Ea, c, d, e; Fb, c, d, e; Ga, b, c, e, g, h, i, l, n, p, q, r, s, t; 2; 13; 313; 343.
- [94](#) mgl. Ba, b, c, d, e, f, g, k, l; D; Ea, b, c, d; Fb, c, d, e; Ga, b, c, h, l, n, t; 2; 13.
- [95](#) mgl. Ba, b, c, d, e, f, g, k, l; D; Ea, b, c, d, e; Fb, c, d, e; Ga, b, c, e, g, h, i, l, n, p, q, r, s, t.
- [96](#) mgl. Ba, b, c, d, e, f, g, k, l; D; Ea, b, c, d; Fb, c, d, e; Ga, b, c, e, h, i, l, n, p, q, r, s, t; 2; 13.
- [97](#) mgl. Ba, b, c, d, e, f, g, k, l; D; Ea, b, c, d, e; Fb, c, d, e; Ga, b, c, e, g, h, i, l, n, p, q, r, s.
- [98](#) lx 343.
- [99](#) mgl. Ba, b, c, d, e, f, g, k, l; D; Ea, b, c, d; Fb, c, d, e; Ga, b, c, e, h, l, n, p, q, r, s, t; 13.
- [100](#) .iiij. Bl; Ed; Gl; .viij. Ee.
- [101](#) mgl. D; fra ok: mgl. Fd; fra þushundrað: m. cc. oc iiij vettra 313.
- [102](#) med tilf. Bc.
- [103](#) .xi. Ba, b, c, d, e, g, k, l; D; Eb, c; Fb, e; Ga, b, c, h, l, n, s; 2; 13; 313; .xiiij. Ee.
- [104](#) mgl. Bb, d; Ea.

- [105](#) *her sluttar lakunen i Gk.*
- [106](#) sonar hakonar konungs *tilf.* Fd.
- [107](#) *mgl.* Ea, c; Gn.
- [108](#) þæssa logbok Fe; hænna 343.
- [109](#) *mgl.* Ed.
- [110](#) hallda *ok tilf.* Gp.
- [111](#) iuir Eb.
- [112](#) *mgl.* Ed.
- [113](#) fara Eb.
- [114](#) lofs. vare fru *sancte Marie til tilf.* Fd; tignar *ok tilf.* Gr.
- [115](#) *ok tilf.* Ed, e, en *tilf.* Gt.
- [116](#) se *tilf.* Fe.
- [117](#) botar Gt.
- [118](#) goðrar *tilf.* Eb.
- [119](#) ombuna Fc; *fra ok: mgl.* Ee; Fd, e; Gh; 313.
- [120](#) *fra ger: skipaðe* Fd.
- [121](#) *mgl.* Fd.
- [122](#) varðar Bd, l; Fc; Ge, g, l, s; 2; 343; *fra ok: mgl.* Fe; 313.
- [123](#) *ok tilf.* Bf; Ed; Gt; 2.
- [124](#) oc Fb; almuganum Fd.
- [125](#) *mgl.* 313.
- [126](#) ueralldar Eb.
- [127](#) sømdar *ok tilf.* Gn.
- [128](#) nytsæmda Fd; *fra verallegrar: farsælo* Gk, p.
- [129](#) æinlifs Bc; Ea, e; *fra verallegrar: æinlifurar farsælðr ok Bf.*
- [130](#) *fra eilifs: farsælldar Fd; fra verallegrar: verallígs fagnaþar oc eilifrar farsælldar Gt.*
- [131](#) *fra Blezsan: bleznanar oc uarðueizlu* Ga, b, c.
- [132](#) uars herræ iesu *krist tilf.* Ed; Gi; Gud *tilf.* 343.
- [133](#) *her begynner 45 8° igjen.*
- [134](#) hins hælga Fd.
- [135](#) *fra eins: ein gud* 313.
- [136](#) heilagre *tilf.* Ba, b, c, d, e, g, k, l; Ea, b, d, e; Ga, b, c, e, g, h, k, l, p, q, r, s, t; 2; 13; 313.
- [137](#) þrinningum 343.
- [138](#) i *tilf.* Ba, k, l; 313.
- [139](#) orðe Ba, k.
- [140](#) varrar *tilf.* Bd, e, f; Ea, c, d, e; Fc, d; Gg, i, k, l, p; 134; hælagre *tilf.* Fb.
- [141](#) *mgl.* Gh.
- [142](#) oc hins helga (sæla Bc; Eb, e; Ga, b, c, n; 2) iohannis (Jons Fc; Ge, i, k, s) baptiste *tilf.* Ba, b, c, d, e, g, k; Ea, b, c, e; Fc; Ga, b, c, e, g, h, i, k, n, p, q, s; 2; 13.
- [143](#) *mgl.* Gg.
- [144](#) guðs *tilf.* Bd, e.
- [145](#) *fra ok allra: mgl.* Ba, b, c, f, g, k; Ea, b, c, d; Fe; Ga, b, c, e, g, h, k, n, p, q, r; 2; 13; 313; *fra ok hins: mgl.* Gi; *fra fru: allz he<...> lausnara vors drottíns Jesu <...> sti oss j Gudligum sattmala lofat <...> ok sagt firir*

Gudz sonar frid þægíng <...>llnadar giord þaa 45 8°.

[146](#) se ok vere Bd; vere Be; Ea, b, c, e; Fb; Ga, b, c, n.

[147](#) ollum noregs monnum tilf. Bd, e; bæði tilf. Bl; Fb, d; eiðzifuæ þings monnum tilf. Ed; allum tilf. Ga, b, i, k; 2; alla Gulatings manna, bede tilf. Gs.

[148](#) fra nu: mgl. 45 8°.

[149](#) oc tilf. Gg; 2.

[150](#) mgl. Bl.

[151](#) með hæilu Eb.

[152](#) samsatta tilf. Fd.

[153](#) mgl. Ec; Fb, c.

[154](#) heila tilf. Gn.

[155](#) fra late: ok hinn heilagi. Olafr konungr late oss með sinvm bønar stað heila skiliazst ok heila finnast Gi.

[156](#) oc gefe þeim æiganda er ritaðe þessa bok goða starflaun firir sina mōðo tilf. Eb; at gudz villia tilf. 343.

[157](#) mgl. Bb; Fe; 45 8°; fra gefe iésús krístr oss: Gud gefe os þar af gagn hafa. Finis D; her slutter 2.

[158](#) Completus fuit liber iste. anno domini m°. ccc° vicesimo quinto in translacione beati. cuthberti confessoris atque pontificis. Deo laus amen tilf. Ea; Ingulfr dagfínz son a þessa logbok tilf. Eb med yngre kursivhånd; Dextera skiptoris (scriptoris Gt) benedicta sit omnibus horis tilf. Gq, t; ffinito libro sit laus gloria x° tilf. 13; 313 har denne avslutningen på dansk, over begge spaltene: Paa denne bog er nu enda. Gud os alle sin naade sende.